

ЦЕНА:

За Србију на годину	6 динара
на пола године	3 "
За стране земље на годину	9 "

РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ

НЕПЛАЋЕНА ПИСМА НЕ ПРИМАЈУ СЕ

ОПШТИНСКО УРЕЂЕЊЕ

и

АДМИНИСТРАЦИЈА

ГРАДА ГЛАЗГОА

(По Сер Џејму Белу председнику општине Глазговске и г. Џејму Патону председнику Уједињених Музејских Удружења Уједињене Краљевине — Велике Британије и Ирске)

Година 1896

(30)

XIV

ГРАЂЕВИНСКИ ПРЕОБРАЖАЈ

(Наставак)

* * *

Варошки простор, обухваћен за придружни откуп законом од 1866 године, износио је свега осамдесет и осам југара земље; али вреди знати, да је на њему тада становала педесет и једна хиљада душа! У главном, тај се квартал налазио у средини вароши, захваћао је обе стране „Високе улице“, „солску пијацу“, па онда цео западни Тронгет до „Краљеве улице“ на југу, па све до „Јужно-Албијонске улице“ на северу, и најзад цео западни део Галогета. Неки су делови засечени и у кварту Калтону, као и веће парче старога села Горбалса, и варошице Хочесонтауна. Општина је била дужна да откупи сва имања у тако означеним крајевима, у року од пет година; али је законском допуном од године 1871 тај рок продужен још за пет година, дакле, до јуна 1876 године.

Према првоме рачуну, односно предрачуну, излазило је, да ће сума коштања, која има да падне на терет грађанству, изнети око шила милијуна фуната стерлинга, (дванајест и по милијуна динара у злату); и закон је према томе дао власт општинскоме повереништву, да може ударити на грађанство, али и то само на поседнике непокретног имања, *прирез* од шест пена (три гроша) на сваку пореску фунту стерлинга, за првих пет година; а три пена (30 п.д.) на сваку фунту за следећих десет година. Сем тога, повереништву је дата власт, да може задужити општину до суме од једног милијуна и 250.000 фуната стерлинга, или неких близу тридесет и два милијуна динара. Најзад, исто је повереништво имало законско овлашћење: да може купити земљиште за нов *парк* у североисточноме крају вароши, као и да може потрошити на тај циљ *четрдесет хиљада* фуната стерлинга, или *милијун* динара.

Наоружано оваким пуномоћијем, повереништво града Глазгоа приђе послу без одлагања. Закон је, као што смо видели, био потписан 11 јуна 1866 год. а већ се

1-ог Августа исте године повереничко тело (Суд, Одбор и председник општине) састаје и план свога рада утврђује. На састанку од 6-ог Септембра т. г. разрезује се и предвиђени регулациони *прирез*, у суми од шест пена на сваку фунту стерлинга. И све доде, цео свет је под ружичастим утиском финансиског успеха у предузећу; још се цео свет и јавно одушевљава за циновско дело и добротворство, за темељни грађевински преображај града, који, преображај, али не само да неће ништа коштати, него ће чак и ћара општини донети! Јер, рекоше, општина ће, силом закона, откупити оне страћаре за багателу, па ће их са земљом сравнити, и празно земљиште, поред широких и лепих улица, у плацеве поделити; а плачеви ће ти после толико вредити, и толико општини донети, да ће се сви трошкови око регулације подмирити, па чак и лепа пара општини остати. Дабогме, да промућурни општинари наши нису делили овако фантастичка мишљења; али стоји то, да су се и они понели за струјом јавнога расположења, и брзо угазили у посао до самих граница отворена им кредита законска.

И тако је то ишло, док није освануо дан разочарања и грубога потреса. Тај је дан био дан када је дошло да се *плаћа*, за грађевински преображај града Глазгоа, или, боље рећи, кад су они, „*прирезом*“ погођени, поседници (окупатори, за разлику од сопственика) непокретних имања, видели *колико* имају да дају, као и да по закону *само они* то имају да дају. Њима, дабогме, то није било право — *а и није било право* — и онда настаде међу њима *буна*, која захвати и остали свет, тако, да се, на место ранијег одушевљења за препорођај Глазгоа, могла сад чути само граја од протеста, и видети бура од незадовољства. По себи се разуме, да је неко морао платити трошак ове реакције и ове олује; и кола се, доиста, и сломише, али као обично, на *невиној*, па чак и *заслужној*, адреси. У овоме случају, то је била адреса самога „*лорда-провоста*“, *председника општине*, г. Блакија, коме је, као за пакост, тада баш некако истицао рок кметовању. И доиста, колико *маса* уме да буде неправедна, кад се заталаса, или кад неко на некога успе повику да дигне, може се судити по незаслуженој пропасти на биралишту човека, који је и као богаташки добротвор, па и као члан-председник онога добровољнога удружења глазговских богаташа за препорођај вароши, дакле и *пре* кметовања му, много, врло много, урадио за добро и напредак свога града и своје општине. Слободно се

може сумњати, да ли би ишта било и од целога добротворнога посла, да овај красни и узимљиви човек није уложио све своје силе: да прво проведе онај *нацрт* грађевинског закона кроз одбор општински, а за тим да га вешто прокрмани кроз све британске *парламентарне* матице. И кад је ствар дотле успешно доведена, он је само природно желео да добије могућност да велико и тешко дело сретноме крају приведе. У томе циљу он се поново и кандидовао био за председништво глазговске општине. Али, срџба законских платаца онога *приреза* толико је разладила била опште одушевљење, да се реакција почела осећати и у средини самога одбора општинског, и међу људима т.ј. који су се донде са г. Блакијем најлепше слагали, и најревносније му помагали. И тако — смемо да кажемо, уз *ни мало* *славну* сведоџбу „*грађанске свести*“ — *пропаде* човек, који је и својом личном честитошћу, и својом редком вредноћом, и својим жарким родољубљем, као нико, задужио и модерну садашњост и сјајну будућност града Глазгоа. Више и од тога, са њиме и његовом неуспешном кандидацијом потону и *лафа*, коју је мајсторска, колико год и патриотска, рука саградила, па и на воде златнога напретка, уз опште клицање, срећно отисла. Али да погледамо мало и на противну страну, да чујемо т.ј. и оне који су на челу ове немиле реакције срдито јахали, те и сам немиле прекид у преображају вароши на душу макли.

Дакле, цела је истина, да је и онај закон имао својих лоших страна. Она тачка његова, нарочито, која је *сав* терет грађевинскога преображаја варошкога, свалила на *један* једити део грађанства, на *један* једити ред људи, на саме самцате „*поседнике*“ непокретних имања, та је одредба законска у истини била неправедна. Да, управо, код живих и богатих *сопственика* имања, код толиких лордова и спахија глазговских непокретних добара, — чак и људи, у чије ће џепове и отићи *главна* сума новца и *зајма* општинског и *приреза* грађанског, одређеног за регулацију и унапређење варошко — да, велимо, код тих и таквих *газда*, *сав* материјални терет промене падне на, свакако, слабија плећа *закушничко-поседничка*, то, дабогме да се није могло бранити, као што није требало било ни узаконити. Оружје протеста са ове стране било је, само природно, у толико оштрије, што су од плаћања биле поштеђене баш оне „*газде*“, на чија је плећа, по рачуну и светском и божјем, требало највише терета положити; и ту нису могла помоћи, као што нису ни помогла, никаква

објашњења и никаква уверавања и доказивања: да дотични закупник-поседник има само да повиси у истој мери кирију своје подзакупнику, своје кирајџији, па да рачун буде и чист и прав, и да на крају крајева нову таксу плати онај који ново добро и ужива, фактични становник. Како му драго, протестанти однеше коначну победу, и у години 1896 тај се грађевински прирез и укиде.

Ну, ако је и било изложено великој повици, ако је и наплазило на велике сметње, грађевинско повереништво града Глазгоа не даде се застрашити, ни поколебати. На измаку прве године свога рада, ови су људи већ могли ставити на финансијски биланс онога пореза од шест пена, суму од 38,000 фуната стерлинга (950,000 динара) а на име зајма, 144.000 фун. стерлинга (3,600.000 дин.) И они учине скроман почетак, издавши за ту годину на откуп разних имања суму од 50,000 фуната стерлинга (1,250.000 динара). Идуће године, стопа приреза буде сведена са шест пена на четири од фунте стерлинга, а даљи рад повереништво одмери према огромности задатака који је пред њиме стајао. Велике суме новаца буду позајмљене, маса имања откупљена и порушена, а зидање и подизање нових грађевина отпоче на све стране. Полет је у овоме правцу био првих година толики, да се грађански преображај града Глазгоа претворио био у грозничаву спекулацију, где се могли стећи милијуни — наравно, као и обично, на хартији — па где су окретни људи и долазили до златних и великих пара, правећи брз обрт са куповином и продајом нових кућа у обновљеним крајевима вароши. И тако је та река бујне спекулације текла, све док у години 1874 није достигла и свој врхунац. За енергично повереништво града Глазгоа, ово је значило и осам година истрајнога рада; а плодови тога рада — ови су: (1) На откуп старих имања отишао је један милијун и 317,000 фуната стерлинга (око тридесет и три милиуна динара) и остало да се откупи још за неких 184,500 фун. стер. (4.612,500 динара); (2), на формирање улица и грађење канала и т. д. неких 70,000 фуната стерлинга (1.750,000); (3) на управне трошкове, у које су ушли и парламентарни трошкови, 70,800 фуната стерлинга (1.770,000 дин.) (Будући трошкови предвиђени су са 60,000 фун. ст. или милијун и по динара). Даље, за куповину земљишта и отварање Александра-шарка (1871 год.) 40.000 фун. стерлинга, или милијун динара. Целокупни, дакле, као и бити имајући, издатци касе Повереништва износили су дотле округлу суму од једнога милијуна и три четврти фуната стерлинга, или у динарима, четрдесет и три милијуна и 750,000 динара.

Као накнада за овај утрошак стајала је на другој страни, и то: 1) сума од 229,800 фуната стерлинга (5,750,000 динара) добијена од продаје нових имања; 2), капитална вредност киријских и земљишних ануитета, 312,400 фуната стерлинга (7,810,000 дин.); 3) процењена вредност плацева готових за продају, 886,400 фуната стерлинга, или 22,160,000 динара; 4) прирез до дана, 222,600 фун. стерлинга, или 5,565,000 динара; и 5) суму приреза од по два пена на фунту стерлинга која се имала скупити у току следећих шест година: 125,000 фуната стерлинга, или 3,126,000 динара. Једно на друго, дакле, ове су суме давале округлу цифру од 1,776,000 фуната стерлинга, или 44,400,000 динара у злату.

* * *

Са рушењем кућа у већим размерима није се почело пре 1870 године; али, од тога доба па до Маја 1874, срушено је разних зграда, у којима је становало било неких четнајест хиљада душа! План повереништва био је, да, колико је год могуће, разреди истиснуто становништво, и да помогне подизању нових кућа по крајевима варошким, угодних за њихово уселење, а блиских јавним грађевинама где би оно могло наћи рада и зараде. Још тада није било на дневном реду питање о радничким становима; или, у колико га је и било, Повереништво општинско сматрало је то као ствар приватне иницијативе, па није хтело ни да се такмачи са светом који зида за свој рачун, ни да омета ток варошкога зидарства. Направити се филантропским спахијом, мишљаху они, да би било дело неправедне утакмице са оним приватним грађевинством, које тражи ренту на уложени новац, па чак да би то била неправда и грађанству у опште. При свем том, повереништво откупи спахилуке Оверњутона и Отландса, која се налажаху на западноме и југозападноме крају вароши, и подели их у плацеве за грађевине по једноме веома пространом плану. И покушај успе, јер се сви ти плачеви од публице разјагме, и на њима у скоро никну и красни редови кућа за становање.

Како је, пак, у Глазгоу било једне класе света, па и то најсиротиње од свију, за коју се после свега што се о њеној беди и чуло и знало — ваљало некако постарати, то је повереништво општинско приступило и подизању зграда нарочитога плана и система. Ну, о томе биће говора мало даље. За овај цар ваља нам уочити труд који је повереништво општинско уложило, да пронађе и рачун ухвати од света који је варошка регулација растерала и разбила, па који такође треба под некакав здрав кров довести.

Дакле, већи део ове сиротиње становао је био у собама, које су вукле два и по до три и по шилинга на месец (од три до четири динара и грош); а сад се нашло, да је једна трећина од тога света успела да добије стан са више соба. Од оних, пак, фамилија, које су се пре овога збиле биле у две собе са по пет шилинга (шест динара) месечне кирије, већи део одселио се у исти крај; али њих десет од сто отишло је у веће станове, а седамнајест од сто у мање. Најзад, од оних фамилија, које су раније имале станове од по три или четири собе, већи део задовољно се сада чак и са малим бројем комада. Повереништво је општинско према томе дошло до закључка, да ова регулациона сеоба света у боље станове кошта тај свет више но што би га коштало старо стање. Јер, ако ћемо право да говоримо, „фикција је била, и то фикција врло трагичне врсте“ она прича о „апартманима“ са три или четири собе, кад се кирија њихова кретала између пет и осам и по шилинга на месец (или између шест и десет динара). Како му драго, у старим кућама становало је по појединим собама просечно по 3.6 душа, а у новима 3.3; у старим становима од две собе боравило је 4.6 душе, и у новима толико исто; у старим становима од по три собе било је просечно 4.3 душе, а у новима 4.9; и најзад, у старим становима од, тако зване, „четири собе“ налазило се просечно по 5.6 душе, а у новима свих 6.3 душа.

Из овога ће се видети, да је општинско повереништво са концем године 1874 сматрало свој задатак за извршен, у колико се исти тицао откупа варошких имања. И тако су следеће три године употребљене на систематичко рушење осуђених кућа, и чишћењу тако добивенога земљишта. За све то време, цена плацевима била је висока, полет грађански жив, а целокупно тржиште дотичних непокретности задовољавајуће, по изгледу чак, и цветуће. Али, са почетком године 1878, посао поче попуштати, неко осећање немира, па и осећање извесне несигурности, обузе грађанску пијацу. Не прође дуго, и банкротства злослутно учесташе; док са концем године, не дође и акутна криза, па и крах, који повуче за собом пад Глазговске Банке и направи лом и русвај у целој трговачкој и финансијској свету варошком. У сред те и толике несреће, нађе се општина и њено повереништво оптерећено поседом огромних и празних просторија варошких, којима је цена једнако падала, а при том још и власништвом над читавом масом старога, најгорег и најнездравијег имања у Глазгоу. За кратко, и плачеви се не могаху продавати ни по какву цену, а велики део озиданих имања, која су била по лепу цену дата под закуп, или и условну својину, толико изгубише у вредности, да у брзо и опустеше, и општини се поново на врат натоварише. Сем тога, према ономе закону, брзо се примицао и крај року, до којег је општина имала права да разрезује и збира дотични прирез. Неприлика, дилема, и општинскога представништва и општинскога повереништва била је тешка и голема. Кренута узвишеном побудом да очисти и препороди свој град, да свакако, раскопа и уништи кужна легла страхотних зараза, општина глазговска нађе се чисто кажњена, у место награђена, за своје добро дело. Ну, и ту казну она је била готова поднети и издржати, да јој само није пала у део непријатна својина оних горепомнутих, старих, „најгорих и најнездравијих“, имања варошких. Општина је, као представник града, највише викала на оне бездушне газде, што држе и под закуп издају тако грозне страћаре. И сад је на један пут и она сама један такав „газда“! И с каквим је, збиља, правом, па и образом, могла она сад кажњавати и гонити људе у име закона, према којему је и сама испала најтежи грешник?

(Наставиће се)

РАД ОДБОРА ОПШТИНСКОГ

РЕДОВНИ САСТАНАК
5. јула 1902 г.

Председавао: председник београдске општине г. Милов. Р. Марјанковић. Од одборника били г. г. Б. Соколовић, Милош Валожић, Богоје Јовановић, А. Н. Крмановић, Јов. Смедеревач, Љуба Дојчиновић, М. Штрбић, Стојан Пајкић, Р. Драговић, Мих. Бобић, Васа Николић, Ђорђе Н. Петровић, Ив. Ивковић, Др. Марко Леко, Младен Николић, Петар Новаковић, М. Кљидис, С. М. Веселиновић, Тодор Мијаиловић, Урош Благојевић, Тома Цинцар-Јанковић, Н. Спасић, Др. М. Радоваковић, Милутин Степановић и Лазар Матић.

Деловођ, Мих. М. Марјановић.

I

Председник отвара седницу и извештава одбор: да су на другом збору грађана београдских држаном на дан деветог јуна тек. године изабрати и то: за председника суда београдске општине он, за кметове правнике г.г. Владимир Лацковић и Драгутин Симић, досадањи чланови суда; за кметове: г.г. Михаило Ерковић и Коста

Арсенијевић, досадањи кметови и Стеван Миљковић, трговац и за кмета за извиђај потрица г. Благоје Милошевић, берберин.

Да се г. Миљковић није хтео примити избора већ је поднео оставку која је стављена на дневни ред и по којој ће одбор донети у своје време одлуку. Да је избор овај извршним постао и да је потребно потврђење истог добивено и да остали ново-изабрати општински часници имају у данашњој седници да положи заклетву у смислу чл. 106 зак. о општинама и приме дужност.

Моли протопрезвитера града Београда да изволе примити заклетву од поменутих ново-изабраних општинских часника.

Пошто је протопрезвитер примио заклетву од ново-изабратог председника и кметова, који су се избора примили, — одбор је примио к знању ово полагање заклетве и ову оставку изабратог кмета г. Стевана Миљковића с тим да ће се по истој донети у своје време решење.

II

Прочитани су записници одлука седница држаних 13 и 15 јуна тек. године и примљени са следећом изменом:

У решењу Књ.бр. 480 да се изостави последњи став.

III

По прочитању акта одељака Управе града Београда АБр. 5770, 5880, 6014 и 6098, министарства грађевина АБр. 6069, — којима се траже уверења о владању и имовном стању извесних лица, одбор је изјавио:

Да су доброг владања и сиротног имовног стања: Ружица уд. Миленка Поповића, Спасоје Васовић, бив. трговац; да су му непознати: Божидар Живковић, тргов. помоћник и Јован Јовановић, сензал и да је доброг владања и средњег имовног стања Стеван В. Поповић, бив. начелник мин. грађевина.

IV

По прочитању акта духовног суда епархије београдске АБр. 6254, којим тражи уверење о владању и карактеру Данице жене Рајка Протића, оvd., — одбор је изјавио

Да му је непозната Даница жена Рајка Протића, оvd.

V

Председник износи одбору на мишљење молбу: Николе Константиновића, бакалина, Др. Ј Марковића лекара, Рахиле уд. Мате Јовановића и Катарине П. Љубишић, удове, којима траже уверења о породичном односу.

По прочитању тих молби Ст.Бр. 1880, 1881, 1916 и 1972, — одбор је изјавио мишљење:

Да се молиоцима могу дати тражена уверења о породичном односу.

VI

По прочитању решења суда од 15 јуна тек. године АБр. 5743 о одређеној цени хлеба за другу половину месеца јуна тек. године и решења суда од 30 јуна тек. године АБр. 6073 о одређеној цени хлеба за прву половину месеца јула тек. године, — одбор је примио к знању са одобравањем ова решења суда.

VII

По прочитању молбе Ђорђа Пешића, општ. извршитеља АБр. 6096, — одбор је решио:

Одобрава се молиоцу тридесетодневно осуство од дужности ради поправке здравља, које ће му се рачунати од дана кад га буде употребио.

VIII

Председник извештава одбор, да је према овлашћењу општинског одбора од 14 маја тек. године АБр. 4917 купио за потребу гробља непокретно имање пок. Светозара Милојевића бив. начелника министарства финансија, које је квартал палилулски продавао путем јавне лицитације на дан 17 маја тек. године за цену од 10500 динара и да општина на куповину истог имања има да утроши још 106·10 динара на име такса за пренос и остало. Моли одбор да изволе одобрити ову куповину и кредит за исплату исте.

По саслушању тога, — одбор је решио:

Одобрава се куповина непокретног имања пок. Светозара Милојевића, бив. начелника мин. финансија, коју је председник општине према овлашћењу одбора од 14 маја тек. године АБр. 4927 сходним путем извршио за потребу гробља.

Одобрава се општинском суду да може у овој години на терет готовине гробљанске касе по добивеном за то надлежном одобрењу утрошити суму од десет хиљада шест стотина шест динара и десет пара динарских на исплату куповне цене и такса за имање пок. Светозара Милојевића, бив. начелника мин. финансија, које је општина купила за потребу гробља.

IX

Председник извештава одбор, да је управник водовода актом од 20 Јуна тек. године ВБр. 1913, учинио предлог да се за бушење нових бунара набаве извесне справе означене у томе његовом предлогу од фирми а по ценама у истом предлогу означеним.

Да је општ. суд изнео овај предлог управника водовода на оцену дотичном ужем одбору и да је исти изјавио мишљење да је предлог управника водовода уместан.

Пошто се одбор није могао састати у седницу на три позива, а међу тим набави истог материјала била је одвећ хитна то је општ. суд решењем својим од 26 Јуна тек. године АБр. 6015 исту одобрио.

Моли одбор да изволе са изложених разлога ово решење општ. суда накнадно одобрити.

По саслушању тога, и по прочитању поменутог решења суда и односних акта, — одбор је решио:

Одобрава се решење општ. суда од 26 Јуна тек. год. АБр. 6015.

X

По прочитању молбе Ђорђа Петровића, оvd. трговца и одборника АБр. 6089, — одбор је решио:

Да се молилац са разлога изнесених у овој његовој молби ослободи од дужности спомоћног татора Св. Савске цркве а да на његово место буде спомоћни татор ове цркве за 1902 годину г. Васа Лазаревић, оvd. кафеџија.

XI

По прочитању акта команданта VII београдске пуковске окружне команде ОВБр. 1547, — одбор је изјавио мишљење:

Да обвезник коњаник Александар Ј. Вагнер не може држати јахаћег коња с тога што део имаовине масе његовог оца који њему припада није довољан за то јер на исти долази 23,66 динара непосредне порезе, а лице са толиком порезом оптерећено не може држати коња.

То пак што је овај обвезник у 1900 пријављен са мајком и сестром и осталом браћом не значи, да је исти њихов задру-

гар већ смесничар у имању масе његовог оца, јер живети у једној кући са осталим својим рођацима не значи уједно и бити у задрузи са њима.

XII

По прочитању акта грађевинског одељења АБр. 1809, — одбор је решио:

Одобрава се општинском суду, да може у овој години на терет партије бр. 52 расхода буџета IV утрошити суму од хиљаду девет стотина четрдесет три динара и деведесет пара динарских за набаву ломљеног камена за оправку калдрме у Таковској и Војводе Добрица улици од палилулске школе до Краљевих штала.

XIII

По прочитању акта грађевинског одељења ГБр. 1809, — одбор је решио:

Одобрава се општинском суду, да може у овој години на терет партије бр. 52 расхода буџета IV утрошити суму од четири хиљаде пет стотина и тридесет динара и тридесет и једну пару динарску за оправку калдрме у Таковској и Војводе Добрица улици од палилулске школе до Краљевих штала.

XIV

По прочитању решења општинског суда од 20 јуна т. г. ГБр. 1810, којим се уступа Ристи Крстићу оvd. предузимачу лифровање 20.000 комада полукоцки за калдрмисање улице а за оправку калдрме у Кнез Михајловој улици по цени од 28·50 динара од 100 комада, — одбор је решио:

Одобрава се ово решење општинског суда.

XV

Одборник г. Јован Смедеревац изјављује, да је приметио, да се оправка калдрме са општинским материјалом уступа у израду у трећину предрачунске цене, а то бива с тога што предузимачи који те послове врше, исте не раде како треба с тога што рачунају да су их по ниску цену у израду узели. Приметио је да се оправка калдрме, која се на тај начин ради, врло рђаво извршује. Скреће пажњу председништва на то и тражи да општински суд обрати највећу пажњу на то да ти послови буду израђени онако како треба без обзира на цену по коју су у израду уступљени.

Председник изјављује да се за сваки овај посао прописују услови који се надлежно одобравају и по којима се ови послови у израду уступају по најнижој понуђеној цени. Сваки овакав посао прегледа се од колаудирајуће комисије, која се по закону саставља и ако одговара условима онда се тек окончани рачун за тај посао исплаћује. Акonto које се за те послове издаје, издаје се тек пошто надзорни инжињер утврди да има израђена посла за суму која се аконтира, а последња рата тек ако колаудирајућа комисија утврди да је посао по условима израђен, према томе одпада бојазан одборника г. Смедереваца.

Одборник г. Манојло Клидис примећује да је главна ствар при уступању у израду ових послова и прописати добре услове и да колаудирајућа комисија, приликом прегледа тога посла, пази да је исти строго по условима израђен. Висина цене не утиче на то како ће посао бити израђен. Ако је предузимач несавестан, може му се уступити посао ма по којој цени па да ипак не буде израђен како треба.

Одборник г. Никола Спасић мишљења је, да ове послове треба исплаћивати по израђеним

WWW.UNILIB.RS
парцелама, пошто комисија утврди да је дотична парцела израђена по условима.

Председник објашњава да је то врло тешко зивкати комисије за сваку парцелу. За гаранцију, да предузимач изради један посао како се је обвезао, узима се кауција, или се последња рата не исплаћује док посао од комисије не буде прегледан.

Одборник г. Тома Цинцар-Јанковић поводом ове напомене г. Смедеревца пита председништво Зашто се десна ужа страна Немањине улице идући од жељезничке станице калдрмише коцкастим каменом; те се тиме ружи улица и за што је општина калдрмише и поред самих трамвајских шина кад је друштво по уговору дужао да одржава калдрму у колосеку трамвајском и 30 сантимера ширине од трамвајских шина.

Председник је одговорио да је ужа страна поменутог улице калдрмисана ломљеним каменом е тога, што је нестало полукоцкасти камен, а исти се није могао убрзо набавити. Да је калдрма у истој улици поправљена до самих трамвајских шина е тога, што клаузула уговора, на коју се г. Цинцар Јанковић позива, вреди само за коњске трамваје.

По саслушању свега тога, — одбор је прешао на дневни ред.

XVI

Председник општине извештава одбор да је се још раније увиђало, да стање које је сада на Краљевом тргу, не може остати онако како је како у интересу здравља грађанства тако и у интересу угледа вароши.

Још прошле године полицијска власт издала је била наређење, да се пиљарски артикали дижу са исте пијаце у 11 часова пре подне, али та наредба није извршена.

Надзорна власт носи се мишљу да прекине овако стање ове пијаце како је данас, па је желела да предходно чује мишљење општинског представништва по тој ствари.

Општина за сада нема финансијске могућности да на овој пијаци подигне сталне зграде. За привремено уређење ове пијаце за сада морало би се употребити једно од ових двају средстава: или да се на општинском плацу ко „Текије“ подигну привремене шупе у које би пиљари по-

сле 11 часова смештали своју робу, коју на пијаци износе, за шта би пак општини плаћали извесну кирију, ну то је средство мало незгодно јер би општина тиме конкурисала својим грађанима који су своје капитале уложили у подизање грађевина; друго је пак средство да се пиљарима нареди, да сву своју робу са пијаце буду дужни уклањати у 11 часова пре подне.

После говора одборника г. г. Јована Смедеревца, Раденка Драговића, Томе Цинцар-Јанковића, одборник г. Др. Марко Леко предлаже, да се избере ужи одбор, који би имао претходно да проучи ово питање и учини одбору предлог како да се исто расправи без штете по грађанство, општину и пиљаре.

Одборник г. Борђе Петровић тражи да се реши који се артикали могу продавати на пијаци.

По саслушању тога, а после говора одборника г. г. Николе Спасића, Томе Цинцар-Јанковића, Др. Милана Радовановића, Милутина Степановића, Лазара Матића и Мих. Бобића, председник је ставио на решење овај предмет и одбор је са 15 против 8 гласова, усвојивши предлог одборника г. Марка Лека, решио:

Да општински суд избере један ужи одбор који да пручи ово питање и учини општинском одбору предлог за решење истог.

ЛИСТАК

„ТАЈМСОВЕ“ УСПОМЕНЕ

НА

ДРУГУ ПОЛОВИНУ ДЕВЕТНАЈЕСТОГА ВЕКА

1852 г.

(2)

ПЕТНАЈЕСТИ СЕПТЕМБАР

СМРТ ВОЈВОДЕ ОД ВЕЛИНГТОНА

Ако има чега што може данас да ублажи тугу Енглеске пред губитком највећа јој сина, онда је то нешто, уверење: да живот, који се овога часа угасио, не оставља ни једну дужност неиспуњену, и ни једну награду недодељену. Војвода од Велингтона доспео је до врхунца

природе, као што је доспео до врхунца славе, људске. Живот његов, то је само један дуги дан без облака — испуњен од ране зоре до мркога мрака великим делима у служби отаџбине — а обасјан узоритим принципима личног и јавнога поведења. Он се уздигао на војводеку висину низом подвига, које још ни један Енглец није постигао, а понео на степенице тријумфа, до којег се још ни један син ове земље није успео. Место, које је заузимала горостасна личност војводе од Велингтона, и на убојним мегданима и на мирним диванима наше Британије, то ће место сад остати празно; јер нема човека, нема јунака, који би са истим правом могао стати, и могао зборити, и војсци своје државе, и народу своје земље, — као што нема човека, у коме би се и врлине и особине ове нације тако потпуно спајале. Па ипак, кад погледамо на висину његових година, кад загледамо нарочито у списак његових заслуга, онда тек можемо да разумемо онога славнога оратора класичнога Рима,^{*)} који је рекао *Satis diu vivisse dicito* — да, по што су т.ј. и овакви људи смртни, да онда и нема ничега на свету, што би могло повећати наше поштовање, или појачати сјај, њихова имена. Сама Природа изгледа да је у овоме случају проширила своје неумитне границе, те на рамена ове дубоке старости положила лакши и нежнији терет. Јест! Чitava поколења била су и прошла између првих војничких чинова војводе од Велингтона, и његових старачких савета. Он није само доживео славу највеће улоге у историји свога доба и свога народа, него је и међу својим вршњацима доживео срећу најдужијега боравника с ову страну гроба. А више и од тога, у гроб у који он данас силази, сарањује се једновремено и последњи живи сведок највећих дела овога века. Стојећи, пак, пред тим и таквим гробом, ми се и побожно и поносно питамо: која је то земља, која је то ера, која има у књижи својој записан овако светао, овако и сретан и дугочечан живот? Побеђени величином такве једне слике, ми јој узаман тражимо прилике; јер нас пуна половина столећа раздваја од дана када је први пут сабља овога војника Енглеске засијала на мегданима Азије, и помогла пресећи инфијски јој чвор. Од тада,

*) Цицерона.

ИЗ СИРОТИЊСКЕ КЊИГЕ

ГРАДА БЕОГРАДА

* * *

Првог Јануара ове године постављен сам за „стараоца београдске сиротиње“, и трећег Јануара јавио се председнику београдске општине на нову дужност. Чим сам се представио, председник дозво једног чиновника, и рече ми: да ми преда дужност. Чиновник ми је предао један списак од 543 лица, која су примала издржање из општинске благајне. Остала акта предаћу вам доцније — рече овај чиновник.

Пошто примим списак, прегледам летимишно имена на списку, и упитам дотичнога чиновника:

— Познаје ли ово лице, што је овде записано у списку? показујући прстом на име и презиме.

— Познајем, како да не познајем, господине!

— Па где седи?

— Бога ми, то не знам.

— Колико има година?

— Па и то не знам.

— Да ли је жењен, и има ли деце? —

— Богме ни то не знам, господине.

После овога разговора одем опет до председника, и замолим га, да ми верује: да ја овако не могу да примим дужност, како ми се пре-

даје, већ му предложим, да још за месец Јануар иде по староме, да т.ј. пређашњи старалац врши ову дужност до краја Јануара, а ја ћу дотле спремити шта је потребно; те да од 1 фебруара одправљам ову дужност онако како ја мислим да је треба одправљати. Предложено — усвојено.

Тада предложим Суду, да одштапа „сиротињске листе“, у којима би у кратко била изложена биографија лица, која траже од општине издржање. Чим се ово одштапало, изда се налог свима који примају издржање, да дођу к мени и да попуне свак своју листу. Од 15 Јануара до 15 Фебруара пријавило се око 400 лица; свака листа добила је свој број, на разуме се и лице. При попуњавању ових листа догодиле се неколике епизоде, које неће бити без интереса за читаоца. Тако, једног дана излази преда ме једна баба, од својих 70 година.

— Како ти је име, бабо? упитих је ја. Она рече име.

— А како ти је презиме? —

— Јовановић ли, Петровић ли — како ли беше, — богме, синко, не знам.

— Како да не знаш, за бога?

— Па ето тако не знам, — заборавила сам.

Па — како ти се звао муж? упитих је ја.

Петар — Јован — ли беше? Богме сам ти синко и то заборавила, — одговори баба.

— Па шта ћемо сад, бабо?

— Па не знам ни сама, господине.

— Иди, молим те, питај твога комшију, како ти је било мужу име и презиме, па дођи те ми кажи!... Баба оде.

После два дана, долази са једном комшицом, која ми каза име и презиме бабинога мужа; те га ја заведох у књигу.

И тако се сврши овај посао са бабом, која доби број 320.

* * *

После рада од неколико дана у моме новоме звању, ето ти једне моје познанице!

— Ја се надам да ћете ми као вашој познанице учинити што ћу вас молити.

Све што могу, — одговорих.

— Чула сам да сте постављени за „стараоца сиротиње“, даље, да хоћете сву сиротињу да сместите у један „Сиротињски Дом“. Ја имам једну стару познаницу; она је остала давно удовица; нема деце, а сирота је у бога. Молим вас, будите добри, примите је у Сиротињски Дом.

— С драге воље, одговорих ја, али само најпре да добијемо „Сиротињски Дом“.

— Хвала вам у напред; али, знате, моја познаница има три собе намештаја, па, молим, да јој и у Дому дате бар две велике собе, те да смести своје ствари!

— Врло добро! Али само, морам ја прво наћи места у Дому за своје; јер ја немам више од једне намештене собе, а вајни сам стараоц те ваш „сиротиње“!

она је само секла и сијала, и опета сијала и опета секла, — док није најзад место уступила државничкој мудрости дубоке старости! Ко је тај ко не зна, или не може да зна, колико се пута једна моћна нација, једна светла круна, па и један парламенаш од најбољих глава и дарова, хватао и за *памет* овога ветерана, и за срце овога јунака! Ладан као мрамор у пожару страсти, тврд као стена на месту дужности, јак, непреломан, као челик *мача* који је носио, и делима својим украсио, — овај човек постаде и узор и пример и најсилнијима и најслабијима од нас; јер се он не даде ни у *добр*у понети, као што се не даде у *злу* поништити! Име „јунака“ одавна је њему приденуто, али га је он у истини, и у толика више, заслуживао, што је био *веки* и од највеће му *среће*, што је био *јачи* и од искушења, којима су и највећи *генији* света врло често подледали. Велики и светао живот његов ништа не добија хвалом, која би његова војничка дела, или његове државничке заслуге, упоредила са тријумфом једног *Александра* ил' једнога *Цезара*, или која би га напоређо ставила са блештењом сликом великана, чије *царство* паде под ударцима победноца од *Вашерлоа*! Не, и никако. *Ниполео*ни светске историје, код све своје славе и државе, ипак су чеда страсти, светлаци *фенија*, који избија из вулканских дубина *циновских револуција*, који прелази преко светскога неба *метеорским* сјајем, али и који завршује у тамни живота, пре него је и половину задатка на земљи свршио. Цела је истина, да ће сами *сјај* оваквих метеора вечито пљенити око човечанства, да ће њихови *романи* од каријере распаљивати покољења, њихови успеси заносити, као што ће њихови *прази* жалостити, људе и народе, да ће се чак и њихови *греси* радо правдати, као што ће се без муке праштати. Али у *шој* и *шлжеој* категорији великана није место нашем *Велинштону*. И он се доста прославио, и он је венац победе понео; али само, њему су други идеали светлили, друге га побуде кретале. Понављамо, и он се борио, и он је у борби побеђивао, али *мач* његов није освајачки него *бранилачки*; и, кад год га је он из корица вадио, то није било за то да се свет покори, него да се Јевропа од напасти а његова отаџбина, Енглеска, од пропасти *спасе*. Уздигнут свеопштим признањем, и рода му и туђих

народа, на највишу висину достојанства, власти, Велинштон се, као што нагласисмо, и у највећој сили власничкој, и у највећој срећи земаљској, понашао као најобичнији и најскромнији грађанин. Нити има тога закона, који би воља његове власти кадра била да криво навије, нити има тога *права*, личног или јавног, које би он жртвовао и за једну длаку своје интересу. И ово је таква и толика истина, да у Енглеској нема човека — ни пријатеља ни непријатеља — који би се на Велинштону могао потужити, који би и сенку од права имао да каже: да му је *велики војвода* и најмању неправду учинио. У истини то је био човек, али не *човек* него *жив закон*! и при том још жив *ред* и *поредак*! И *опети* велимо, и опет сведочимо, да ће сваки узаман тражити у овоме историјском имену: *романе*, *авантуре*, једном речју, *метеорске* муње и отсеве. Не. Велинштонов живот светли, али *постојаном* светлошћу ведрога дана! Он нема шта да крије, као што нема шта да правда, пред историјом. А нема за то, што је цео његов век једна мушка слика, једна чиста страна, и *суштина* исправност. Он је знао само за *један* правац и једно правило живота, а то је *правиц* и *правило дужности*; њега је кретала само једна љубав, а то је љубав према земљи која га родила; и најзад, њега је и прославила и овековечила једна служба и *једна* одлика: **узорита служба отаџбини!!!**

ОБЗНАНА

Многи београдски грађани, као и официри који приликом продаје своје стове, не знају где и како могу добити сточне билете за исту, услед тога лутају по неколико дана по ненадлежним канцеларијама док не наиђу на ону у којој тај посао могу обавити.

Стога да би сопственици стове што пре сточне билете добили, нека се ради објашњења обраћају кланичном одељењу општинског суда, које ће их даље упућивати где треба да исти посао сврше.

Од суда општине града Београда 6 Јула 1902 год., АБр. 6294, Београд.

— Па шта ћу, молим вас, да јој кажем?
— Кажите јој, да за „сиротињу“ која има за три собе намештених ствари, нема места у Сиротињскоме Дому.
— Али, молим вас, зар ми прву молбу одрекосте?
— Али, ви не молите за сиротињу, него за некога ко би сиротињи могао нешто и дати, — кад има ствари за *три* намештене собе!... Молим вас, кажите вашој пријатељици, да она не може бити примљена у Сиротињски Дом — ни кад га буде. И са овим, овај се разговор прекиде.
— Господине има једна баба, што хоће до вас — рече момак.
— Пусти је, Никола!
— Баба улази са штапом у руци, сва погрбљена од старости.
— Помоз Бог, господине!
— Бог ти помогао бако, одговорим ја. — Баба уздану.
— Па које добро, бако!
— Па дошла сам господине, да те молим, да ме пошљеш у „Сиротињски Дом“....
— А одакле си ти, бако? упитах је ја.
— Из Гроцке, одговори она.
— А кад си дошла у Београд?
— Синоћ, господине.
— А имаш ли ти кога у Гроцкој? —
— Немам никога, господине, одговори она.
— Жао ми је, бако, али наш „Сиротињски

Дом“ је за *нашу* београдску сиротињу; а ти си, бако, грочанка, и о теби ваља да се стара *грочанска* општина.

— Како може Гроцка да се стара за мене? — када је Гроцка све сама сиротиња! Ко ће тамо о коме да се стара?!

— Е, а ви мислите, бако, да смо ми у Београду сви богаташи, а не знате ви да овде има и више и веће сиротиње но што је има тамо код вас на селу. Али, нама се ваља о њој бринути; и доста је ако смо и за толико кадри.... Лако, тешко, бако, свака се општина мора бринути за *своју* сиротињу. Све што теби можемо учинити, то је: да ти дамо нешто мало трошка да се вратиш натраг у Гроцку.

* * *

Улази једна постарија жена са дететом од једне године дана.

— Шта желите ви, госпођо? упитах је ја.

— Господине, пре године дана донесе ми једна женска ово дете, и погоди се са мном да јој га чувам и однегујем. Али је од то доба моје очи више не видеше. Ја сам сирота жена, па више не могу да га издржавам; за то молим општину, да ми да на издржавање овога детета, а ја ћу га и даље чувати.

Дете беше женско, напредно и лепо, па чак и богато одевено.

— А имате ли ви кога, госпођо? — упитах је ја.

О Г Л А С

У вези огласа управе општ. трошарине од 28 фебруара т. г. Бр. 656, објављеног у бр. 9. „Општинских новина“, односно наплате трошарине на предмете који се производе у вароши, Управа трошарине прописала је *привремено упутство* контролорима и старешинама трошаринских станица, које је суд општ. вароши Београда на основу чл. XII приврем. правила трошарин. решењем својим од 28 т. месеца АБр. 3652, одобрио.

Упутство гласи:

УПРАВА
БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНЕ ТРОШАРИНЕ

Бр. 1134

31 марта 1902 год.

Београд

Свима старешинама станица и кварталним контролорима београдске општинске трошарине.

Сходно указу од 19 фебруара тек. год. на основу решења суда општ. вар. Београда АБр. 1893 и АБр. 1996 тек. год.; у вези тачке 3 и 4 наредбе X ове управе од 1 марта т. г. односно наплате општинске трошарине на предмете који се у Београду производе, управа трошарине издаје следеће:

ПРИВРЕМЕНО УПУТСТВО.

Сваки контролор и дотични старешина при наплати трошарине има се придржавати у главном тарифе од 17 VII. 893 год.

Но како се извесни трошарински предмети израђују од материјала, на који је већ трошарина у неколико плаћена, — то се има на исте артикле ресто наплаћивати.

Управа је узела то у рачун и одредила за извесне артикле наплату ресто трошарине.

Дотле, док се нова тарифа не изради има се поступити овако:

1) Код тачке 1, 2, 3 и 4 наплаћиваће се по тарифи, као и на ону зелен што се уноси.

— Ја сам удовица, и живим заједно са својом ћерком.

— А је ли вам ћерка велика?

— Јесте, господине. Била је удата, али није могла с мужем да живи, и раставила се...

— Онда знате шта, госпођо! Ми ћемо узети да се старамо о детету, али ћемо и дете да узмемо од вас, па да га дамо другоме на чување.

— А што, господине? Зар сам ја могла и умела чувати дете годину дана, а сад да не умем?

— Ја не знам да ли ви умете или не умете чувати децу, али општина има ту *свој* рачун. Извол'те, дакле, оставити дете, па идите кући, а ми ћемо наћи коме ћемо дати дете на чување. — Али мене је, господине, жао детета; научила сам на њега, и не могу да се раставим.. Него молим вас оставите га и даље код мене.

— Е, то не може да буде, одговорих ја. Него, или оставите дете, па ћемо се ми о њему бринути; или га носите, па се и у будуће о њему старајте, као што сте се хвала Богу и до сада старали.

— Богме ја не могу да се раставим од овог детета, макар гладовала.

— И то је лепо од вас! И онда, збогом, госпођо!... Разбирајући доцније о овом случају, до знам: да је оно дете било *ванбрачно* дете њене ћерке.

(Наставиће се)

2) Код тач. 5 на грис, такође по тарифи, код овдашњих млинова.

3) Код тач. 21 о млеку, квартални контролори, односно старешине дотичних станица, водиће књигу од свију млекара, који држе стоку у вароши ради продаје млека, и од њих трошарину по пропису наплаћивати.

У исто време они ће пазити и на увознике преко станица, да ли количина одговара плаћеној трошарини, па кад нађу више, поступиће с њима као утајачима; а ако нађу увезено млеко без пријаве, да се поступи као са кријумчарима.

4) Код тач. 22 на колаче од теста, означено је јасно: за макарону, фиду и брашнанице, где долазе и лецедерски колачи.

Овде ће контролори на крају сваког месеца узети од дотичног фабриканта писмену пријаву: колико је за тај месец од својих производа продао за варош и по истој трошарину наплатити. На суме послате ван Београда, неће се ништа наплаћивати.

5) Код тач. 23 на бисквите, ако има таквих произвођача и колико је за варош потрошено, наплатити по тарифи.

6) Код тач. 24 на све израде од шећера као што су: бомбони, шећерлеме, сладолед, компоти, шећерни колачи и т. д. тарифа је 10 дин. од 100 К^о.

Но како се ови производи праве махом од материјала, на који је по другим тачкама тарифе, већ у неколико плаћена трошарина, то би требало обрачунавати. То пак обрачунавање за сваки артикл, задавало би велики посао и произвођачима и трошаринским органима.

Главни материјал за ове производе је следећи:

	од сто кила
шећер на који је плаћено . . .	0.50 дин.
бадем " " " " . . .	3.— "
кестење " " " " . . .	3.— "
млеко " " " " . . .	5.— "
јаја " " " " . . .	5.— "
воће " " " " . . .	2.— "

и т. д. то се узима, да је просечно плаћена већ трошарина 5 дин. од 100 К^о на сав материјал, онда се има на ове производе наплаћивати ресто 5 дин. на 100 К^о на ону количину, која је у вароши потрошена.

И при овој наплати, на крају сваког месеца контролори узимаће од дотичних произвођача пријаву: колико је од својих производа по тач. 24 тарифе продао за варош, па ће му се трошарина на то наплатити по признаничној књизи.

На извезене предмете ван Београда, неће се такође ништа наплаћивати.

7) Код тач. 25 на производњу кобасица и саламе, такса је по тарифи 20 дин. на 100 К^о, но како је на месо плаћена већ општинска аренда од 10 дин., то се има наплаћивати на те артикле ресто још 10 дин. на 100 К^о.

И код ове наплате квартални контролори, знајући све овакве произвођаче по својој књизи, на крају сваког месеца узеће од њих пријаву колико су од тог производа за варош утрошили па на ту суму трошарину наплатити.

8) Код тач. 30 и 31 квартални контролори и дотичне старешине, прибележиће све винарске и ракиске произвођаче, који вино у вароши производе и од њих напла-

ћивати трошарину на стварну количину произведеног вина и ракије

Кад се узме у рачун, да се од 100 К^о грозђа може произвести:

60 К ^о бољег вина по 8 ^о . . .	4.80 дин.
10 „ слабијег „ „ „ . . .	0.80 „
5 „ ракије од 10 гр. 10 ^о . . .	0.50 „

Свега 6.10 дин.

онда би се имало од произвођача вина наплатити 6 дин. на увезено грозђе, и тиме би он био ослобођен за сву производњу вина и ракије од те количине.

Но ако је увозач платио на грозђе одређену таксу од 2 дин., па га није потрошио као грозђе, већ хоће да производи вино, онда имаће да доплати још по 4 динара на 100 К^о.

Једном речи:

Ко увози грозђе да га распрода, плаћа по тарифи 2 дин. на 100 К^о, а ко увози грозђе ради производње вина и ракије плаћа при увозу 6 дин. на 100 К^о.

9) Код тач. 32., ракија до 10 гради плаћа 10 дин. на 100 К^о.

Ако се оваква ракија производи у вароши од воћа силових шљива и комине, на шта је плаћена трошарина по 2 дин. на 100 К^о. то пошто ови артикли дају испод 20^о ракија, онда се нема шта више наплаћивати.

10) Ако се ракија пече од сувих шљива и пекмеца који артикли нису платили никакву трошарину, наплаћиваће се трошарина на произведену количину ракије по тач. 32, 33 и 34.

11) Приликом препицања меке ракије у љуту, поступиће се овако:

Мека ракија од 9—10 гради даје 50^о љуте преко 15 гради, која је таксирана 25 дин. што чини 12.50 дин., па како је плаћено већ на меку трошарина 10 дин., то се има наплатити ресто 2.50 дин. од 100 К^о.

12) Ракија од 11 и 12 гради даје нешто више од 50^о љуте ракије преко 15 гради, а ова је платила трошарину по тачци 33 тарифе 12 дин., то се има доплаћивати при препицању још по 2 дин. на 100 К^о.

13) Ракија од 14 и 15 гради, при препицању у љуту преко 15 гради даје 60^о љуте што износи према тачци 34 тарифе 15 дин.; па како је она као мека платила по тач. 33 тарифе трошар. 12 дин., то се има доплаћивати ресто 3 дин. на 100 К^о.

Код свију ових тачака под 10, 11, 12 и 13 наплата ће се вршити од 100 К^о усуте ракије у казан за препицање, без обзира на то, колико ће од тога љуте изаћи, пошто неки терају ракију на 16 и 17 а неки на 20 и више гради.

Контролори и старешине станица водиће нарочиту књигу о свима ракијарима и казанима, а о томе могу добијати податке и од државних контролора, сходно чл. 6. закона о државној трошарини.

14) На ракију, која се сада пече од прошло-годишње комине, на коју није наплаћена трошарина, наплатиће се трошарина по тачкама 32, 33 и 34 тарифе.

15) По тач. 35 на ливере, рум, коњак и друга пића, која су оптерећена по 20 дин. на 100 К^о, узима се у олакшицу на предмете, од којих се ова пића производе да је плаћена трошарина 60^о до 12 дин. на 100 К^о, дакле има се наплаћивати ресто (40^о) 8 дин. на 100 К^о.

16) По тач. 36 трошарине на пиво, уређена је засебно помоћу држав. контролора.

17) По тач. 37 на сирће по тарифи 3 дин. на 100 К^о. Но ако се исто производи од вина на које је плаћена трошарина, онда се нема шта наплаћивати.

18) Код тач. 48 на паприку туцану или млевену по тарифи 8 дин. на 100 К^о.

За случајеве који нису овим упуством предвиђени, контролори и старешине обраћаће се управи трошаринској за упуство.

Управник трошарине

Л. С. Карамарковић с. р.

Ово се објављује свима произвођачима трошаринских предмета, ради управљања.

Од Управе општин. трошарине 20 јуна 1902 год. Бр. 1912, Београд.

О Б Ј А В А

На основу решења г. министра грађевина од 4 маја ов. год. № 2455 држаће се офертална лицитација за нивелисање, калдрмисање и каналисање Св. Никољског трга и то у канцеларији грађевинског одељења општинског а на дан 19 Јула 1902 г. од 11 сати пре подне до 12 када ће се и закључити. Предрачунска је сума 93.72188 динара.

Кауција је према закону о јавним грађевинама 10,000 динара и то у готовом, вредећим државним папирима или интабулацији.

План, предрачун и остала техничка и погодбена документа, изложени су сваког радног дана у поменутој канцеларији.

Позивају се предузимачи, који право имају, да поменутог дана дођу и лицитирају, пошто претходно положе благајници општинској кауцију и реверс од исте на лицитацији покажу.

Из канцеларије грађевинског одељења општине вароши Београда, 4 Јула 1902 год. ГМ № 1313.

О Б Ј А В А

Суду општине београдске потребно је 2800 кубних метара букових дрва прве класе за идућу зиму, а за огрев основних школа и осталих општинских одељења.

Набавка горње количине дрва извршиће се путем оферталне лицитације.

Дан примања оферата је 5 августа тек. год. у 10 часова пре подне.

Кауција се полаже при подношењу оферата у 2500 дин. у новцу, у срп. држав. хартијама од вредности или у непокретном имању.

Ближи услови могу се видети у канцеларији економног одељења сваког радног дана за време канцеларијско.

Позивају се заинтересована лица да у овој лицитацији учествују.

Од суда општине београдске 6 јула 902 год., АБр. 6235, у Београду.

О Б Ј А В А

На основу наређења и одобрења г. министра војног ЕПМ № 3720 од 8 јуна тек. године има се за гарнизон београдски набавити за ову годину 1,500.000 килограма сена и 500.000 килограма сламе и

то куповином од народа комисијски у београдском војном сењаку.

Сено се плаћа по *пет динара* од 100 килограма, а слама по *два динара* од 100 килограма.

Комисија ће ове артикле прегледати и примати сваког радног дана од 6—12 часова пре подне и од 2—7 часова по подне.

Примање ће почети од 10. ов. м. а плаћаће се готовим новцем.

На основу захтева команде дунавске дивизијске области од 26 јуна тек. године Е.М. 3895 суд београдске општине објављује предње београдском грађанству.

Од суда београдске општине 1 јула 1902 г. АБр. 6083, Београд.

О Б Ј А В А

На захтев суда општине ражањске од 2. ов. м. М. 2298, суд београдске општине објављује да ће се као сваке тако и ове године држати у варошици Ражњу тродневни панађур у дане 17, 18 и 19 Јула тек. године, на коме ће се поред стокe продавати и сви производи сточарски и пољске привреде обележени у чл. 3 зак. о панађурима.

Овај је панађур чувен са продајом крупне стокe.

Железничка станица најближа је Бунис, која је удаљена од варошице Ражња 7 километара.

Од суда београдске општине 5 Јула 1902 г. АБр. 6232, Београд.

О Г Л А С

И ове као и минуле године држаће се у вароши Књажевцу, окр. тимочкога, **сточни панађур**, који одпочиње на **Св. Илију 20** и траје **21, 22, 23 и 24 јула** сваке године.

На овоме панађуру трговаће се како са крупном рогатом стоком, које има у изобиљу, тако и осталом сваковреном и крупном и ситном стоком; сем тога, на овом панађуру имаће за продају довољно како производа сточарских, тако и производа пољске привреде, као што су: земљораднички, шумарски, воћарски и пчеларски, и најзад, имаће за продају пића, као и хране људске и сточне у изобиљу.

Предајући ово јавности, суд се нада, да ће купци и продавци и ове као и осталих година овај трг у својој сопственој користи што више посетити и уверити се о могућности добре зараде.

А за долазак трговачком свету, најближе су станице железничка у Нишу,

а водена у Радујевцу, које стоје још у вези са привременом железничком пругом: Радујевац—Зајечар — лични подвоз.

Из седнице суда општине књажевачке, 26 јуна 1902 год. М. 5479, у Књажевцу.

О Б Ј А В А

Наредбом управе града Београда ЛМ. 1566 од 20 маја тек. год. отпочеће каламљење грађанства у граду Београду 16 јуна, а завршиће се 25 августа текућ. год.

Суд ово општински позива грађанство, да сваке недеље од 3 до 6 часова по подне доноси своју децу која нису никако каламљена у зграду „Првеног Крста“ или у локал кварта врачарског (где је коме ближе) ради каламљења деце. Тако исто позивају се и сви одрасли грађани који нису за седам и више година никако каламљени да у одређено време дођу ради каламљења. По свршеном каламљењу сваки онај ко се не одазове овом позиву биће строго кажњен.

Од суда општине града Београда 20 маја 1902, ЛНр. 619.

ОПШТИНА ГРАДА БЕОГРАДА

СТАЊЕ НА ДАН 30. ЈУНА 1902 ГОД.

СТР.	РАЧУН	ОБРТ У ЈУНУ		ОБРТ ОД 1. ЈАН. ДО 30. ЈУНА		СТАЊЕ 30. ЈУНА						
172	Благајне	194081	73	131740	07	1086289	16	955657	36	130631	80	
75	Привремени издатака					54926	39	90	—	54836	39	
37	Вређећи артија			100	—	70600	—	100	—	70500	—	
21	Цркве дорћолске					57837	21			57837	21	
28	Канализације					75470	38			75470	38	
39	Кеја					88961	61			88961	61	
40	Водовода					2855052	82			2855052	82	
38	Покретности	135815	48			214587	12			214587	12	
38	Непокретности					6413862	—			6413862	—	
44	Управе фондова за фондове					74750	55			74750	55	
34	Остава код Нар. Банке					4590000	—	3040000	—	1550000	—	
171	Пријема — меница					3040000	—	4590000	—		1550000	
119	Дужника калдрме			1137	74	71195	02	7333	20	63861	82	
158	Дужника			8	—	191457	12	14902	31	176554	81	
27	Фондова разних							265187	10		265187	
47	Фонда гробљанског							229345	66		229345	
46	Кауција							1117	—		1117	
48	Текући Упр. Фондова у злату							162769	35		162769	
137	Текући Упр. Фондова у сребру							104550	90		104550	
168	Текући Народне Банке у сребру			19689	30			1577521	60		1577521	
156	„ Кланчног друштва у сребру					976	25	976	25			
104	Повериоца					4539	—	81724	81		77185	
118	Главнице	20935	04	135815	48	184519	61	7988408	73		7803889	
173	Буџета општинског Прихода	487	35	94625	14	3260	15	504122	16		500862	
174	„ „ Расхода	71383	74	38	40	559774	82	820	23	558954	59	
169	„ Регулације			1250	70	14058	47	3331	66	10726	81	
162	„ Новог гробља	3562	69	3172	56	11295	74	29018	38		17722	
176	„ Трошаринског	31514	81	94994	93	190728	23	473767	90		283039	
175	Кредита	24791	48			176602	95			176602	95	
		482572	32	482572	32	20030744	60	20030744	60	12573190	86	12573190

6. Јула 1902 год., Београд.

Главни Књиговођа,
Милија Јовановић с. р.

Главни Благајник,
Сп. К. Шуменковић с. р.

Председник општине,
Милов. Р. Маринковић с. р.

